

Structuurschets 'Brede school aan de Meeden'

Aanleiding en doel structuurschets

De aanleiding voor deze structuurschets vloeit voort uit het haalbaarheidsonderzoek / IHP december 2013, waarin potentiële ontwikkellocaties voor een nieuwe brede school Winsum zijn onderzocht. In deze studie is de locatie '12 Hoven' als één van de geschikte ontwikkellocaties voor Winsum naar voren gekomen.

Om meer grip te krijgen op de verkeerskundige gevolgen van een Brede Schoolontwikkeling op deze locatie, is door Grontmij een verkeerskundig bureauonderzoek uitgevoerd. In aanvulling hiervan is aan Territoria gevraagd om de stedenbouwkundige kant van deze verkeerskundige afwikkeling in beeld te brengen en deze te relateren aan de bestaande Gebiedsvisie Winsum Oost en het BKP.

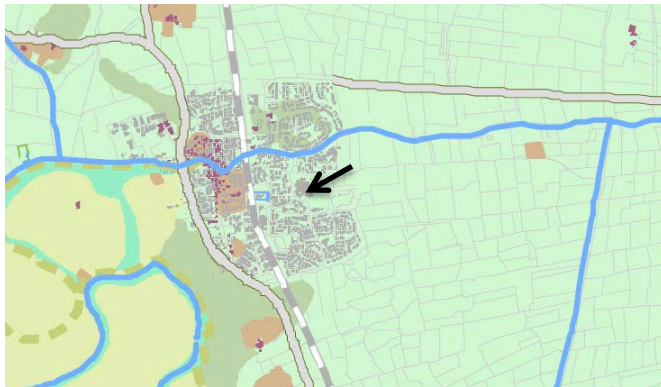

Luchtfoto van Winsum met plangebied in rood

Analyse ruimtelijke kwaliteiten

Landschap

De locatie bevindt zich aan de rand van het wierdelandschap van het Hogeland. Dit landschap wordt gekenmerkt door grootschalige openheid, wierden en wierdendorpen, reliëf (natuurlijke laagten en kwelderwallen) en karakteristieke waterlopen. De wierden van Winsum / Obergum zijn intussen onderdeel van het stedelijk weefsel en hebben weinig relatie meer met het landschap. Meer herkenbaar is de waterloop van het Winsumerdiep welke Winsum verbindt met het Lauwersmeer en Onderdendam.

Uitsnede Kwaliteitskaart, Provincie Groningen. (de pijl is de ontwikkellocatie)

Vanaf het Winsumerdiep loopt de Potmaar, welke in het verleden borg Tamminga (ook wel Huis Bellingeweer) met deze belangrijke waterweg verbond. Deze lijn is nog duidelijk in het landschap afleesbaar.

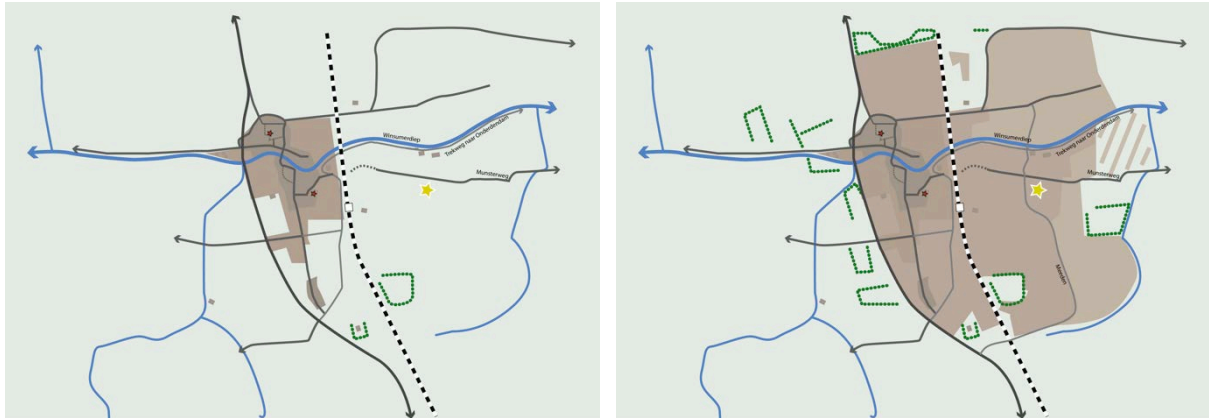

Links een uitsnede uit de historische kaart (1812) met daarop in blauw de waterlopen van het Winsumerdiep (oost-west) en de Potmaar (noord-zuid). Rechts het huidige zicht op de Potmaar.

Stedenbouw

De oorspronkelijke bebouwing van Winsum is ontstaan op twee wierden, waartussen het Winsumerdiep loopt. De ruimtelijke structuur op de wierden kenmerkt zich door een compacte bebouwingspatroon en een radiale padenstructuur. Bij de latere uitbreidingen is deze opbouw losgelaten. De naoorlogse uitbreidingswijk waarin de locatie zich bevindt is in de jaren tachtig opgespannen tussen het spoor (tot dan toe de oostelijke dorpsrand) richting de industrie aan het Winsumerdiep (steenindustrie) en de Potmaar. Voor de ontsluiting van de wijk zijn de twee historische verbindingswegen: De Trekweg naar Onderdendam en Lombok (toen Munsterweg) aangevuld met een nieuwe verbindingroute: De Meeden.

De stedenbouwkundige structuur van de woonwijken ten oosten van het spoor hebben geen duidelijke relatie met de oorspronkelijke verkaveling, maar kennen een eigen introverte en kleinschalige structuur met hoven en parkeercoffers. Langs de Meeden hebben zich meer grootschalige en regionale functies ontwikkeld, waaronder Verpleeghuis De 12 Hoven, het Gezondheidscentrum en het Chr. Wessel Gansfortcollege. Het terrein van de 12 Hoven is afgegraven terrein van de voormalige steenindustrie waardoor het gebied wat lager gelegen is. Tussen de Trekweg naar Onderdendam en Lombok is een woon-werk gebied gelegen, waarbij het wonen de boventoon heeft.

Stedenbouwkundige structuur van Winsum in 1950 links, anno 2014 rechts incl. planvorming nieuwbouw Winsum Oost (de gele ster = zoekgebied nieuwe brede school)

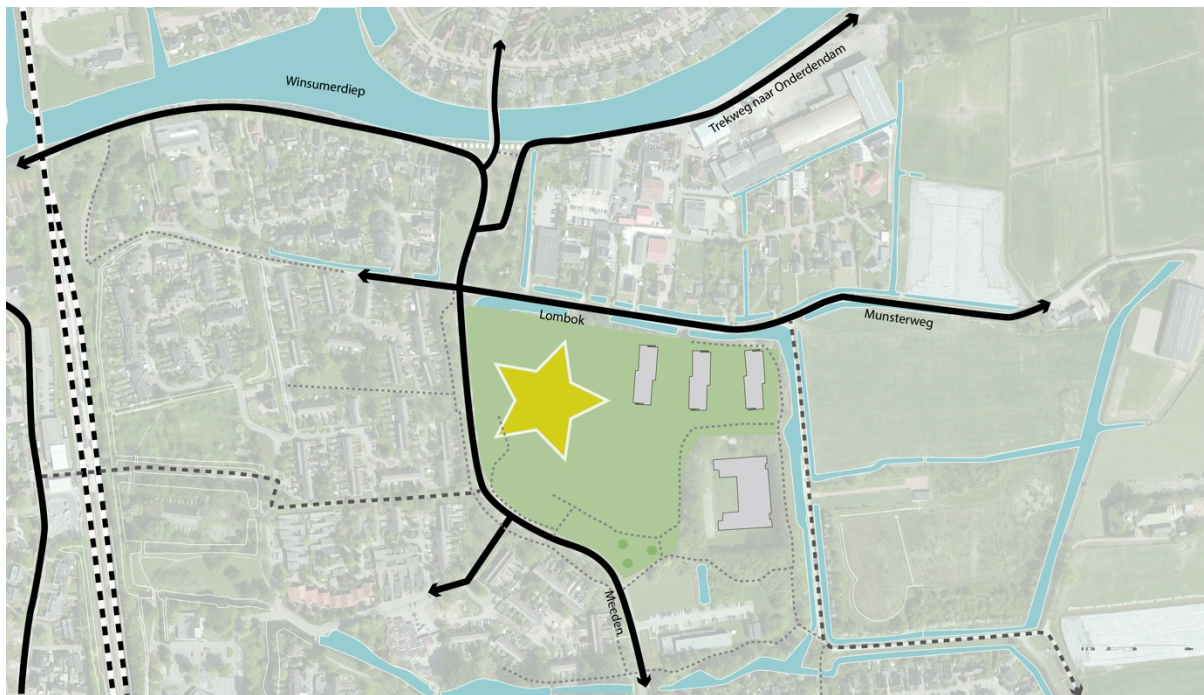
Binnen het gebied zijn de Lombok, de Trekweg en de Netlaan van betekenis als onderdeel van het recreatieve (fiets-)netwerk richting het landelijk gebied. De samenhangende waterstructuur van het Winsumerdiep is hier onderdeel van.

Locatie

De locatie van het huidige '12 Hoven-terrein' ligt aan de oostelijke dorpsrand. Met de komst van het nieuwe verpleegtehuis aan de oostzijde en de geplande nieuwbouw van Winsum Oost, ontstaat een meer binnen dorpse setting. De komst van een brede school versterkt dit.

In deze context zijn de volgende kenmerken / kwaliteiten van het gebied te benoemen:

- Het gebied sluit aan de historische route van Lombok/Munsterweg
- Belangrijk uitloopgebied naar oostelijk (recreatief en agrarisch) landschap
- Brede school als belangrijke functionele en ruimtelijke intermediair tussen dorp en landschap
- Goede bereikbaarheid
- Ruime opzet met parkachtige sfeer
- Fijnmazig netwerk van langzaam verkeersroutes

Oriëntatiekaart. De ster = oude locatie 12 Hoven tevens ontwikkellocatie brede school + in grijs de nieuwbouw van 12 Hoven.

Ruimtelijke kenmerken belangrijkste verbindingen

De Meeden heeft een zeer ruim profiel met brede grasbermen waarin aan de westzijde een bomenlaan staat en een wandelpad loopt. Dit pad loopt aan de achterzijde van de naastgelegen woningen en fungeert daardoor ook als 'achterom' van deze woningen. Aan de oostzijde is het profiel van de Meeden opener. Hierdoor is er zicht op de achterliggende parkstructuur. Een uitzondering hierop vormt de kruising bij Lombok; hier is het groen zeer dicht, waardoor de achtergelegen functie(s) niet vanaf de weg zichtbaar zijn.

Zicht op de Meeden, met links ter hoogte van 12 Hoven en rechts ter hoogte van het kruispunt met Lombok

De Munsterweg / Lombok flankeert het plangebied aan de noordzijde. Deze historische weg is binnen het stedelijk weefsel lastig als doorgaande route te herkennen: ter hoogte van het plangebied is de weg met asfalt geplaveid zonder stoep en omsloten door groen met een vrij brede watergang aan weerszijde. Ten westen van het plangebied is de weg vormgegeven als een woonontsluitingsweg en in het oostelijk gelegen buitengebied heeft de weg de functie van een fiets- wandelpad en is deze veel smaller en in beton uitgevoerd.

Zicht op Lombok / Munsterweg, met links ter hoogte van 12 Hoven en rechts ter hoogte van het fietspad

Ruimtelijke kenmerken overige verbindingen in de omgeving

De Trekweg naar Onderdendam kenmerkt zich in het buitengebied door een relatief smal profiel met aan beide zijde water, iets boven het maaiveld gelegen. De weg heeft aan beide zijden een grasberm (waarvan een deel grastegels) met aan de noordzijde het Winsumerdiep en aan de zuidzijde verkavelingssloten. De weg loopt iets bol waardoor de afwatering via beide watergangen plaatsvindt.

In het stedelijke gebied is de zuidelijke sloot bij de Trekweg verdwenen. Hier grenst de weg direct aan de woon-werkerven, welke voor een groot deel zijn afgeschermd met hekken of hagen. De grastegels zijn hier vervangen door asfalt, waardoor het profiel hier breder is. Het profiel wordt hier eenzijdig afgewaterd aan de noordzijde.

Trekweg naar Onderdendam: links het profiel in het stedelijk weefsel / rechts in het landelijk gebied.

De aansluiting met de Meeden en De Ploeg wordt gekenmerkt door een verkeerskundige invulling welke losstaat van de cultuurhistorische structuurlijnen. Het doorgaande karakter van de weg is hier daardoor verdwenen. Dit heeft ervoor gezorgd dat de historische Trekweg ter hoogte van de brug nauwelijks meer herkenbaar is.

Trekweg naar Onderdendam ter hoogte met de kruising Meeden / De ploeg.

Ook de aansluiting tussen de Ploeg en de Meeden is ruimtelijk zwak. Ondanks de groene ruimte rondom de kruising heeft het groen weinig tot geen gebruikerswaarde.

Zicht op de Meeden komende vanaf De Ploeg, met links en rechts de Trekweg

Onderliggende stukken

De bureaustudie verkeerskundig onderzoek Brede School Winsum (okt 2014) benoemt op basis van een bureaustudie verschillende uitgangspunten:

- de komst van een Brede School op de 12 Hoven-locatie zal meer fietsverkeer in de wijk opleveren; de realisatie van een extra verbinding over het Winsumerdiep kan deze beter spreiden;
- verwacht wordt dat ca. 10% van de ouders hun kinderen met de auto zal brengen, wat betekent dat er naast haal- en brengfaciliteiten bij de school ook voldoende aandacht moet zijn voor de verkeersdoorstroming, met name tijdens de pieken
- de brede school heeft in totaal een bandbreedte van 14 tot 36 parkeerplaatsen voor het personeel
- de Hoven heeft 120 parkeerplaatsen nodig aan de Meeden en 30 via Lombok.

De bureaustudie adviseert op ruimtelijk vlak dat:

- de Meeden ter hoogte van de Brede School als herkenbare schoolzone wordt ingericht
- de fietsstromen worden gebundeld vanuit de noordelijke, westelijke en zuidelijke kant van de Brede School
- het autoverkeer (halen en brengen van kinderen) los van de Meeden af te wikkelen
- grootste verkeersstroom via één verkeersrichting langs de school realiseren om overbelasting Lombok te voorkomen
- kruising De Meeden-Trekweg-De Ploeg meer uit elkaar trekken om aantal conflictmomenten te verminderen
- oversteekplek voor oost-westfietsers over de Meeden

De gebiedsvisie Winsum Oost (concept 2014) onderscheidt verschillende ruimtelijke uitgangspunten voor de ontwikkeling van het gebied:

Ruimtelijke uitgangspunten:

- De voormalige AZC-locatie kan ontwikkeld worden om de uitstraling van het gebied te verbeteren.
- Het landschap heeft een karakteristieke blokverkaveling, uitgangspunt is deze te gebruiken en te versterken
- Oostelijke dorpsrand als één ontwerpopgave, met een zachte overgang naar het landschap (met groene accenten)
- De groene oost-west verbindingen zijn belangrijke dragers van de ruimtelijke kwaliteit
- De cultuurhistorische waarden in het gebied worden meegenomen in de planvorming (waaronder de joodse begraafplaats).

De visie bestaat uit een raamwerk met een aantal 'kamers' waarbinnen bestaande of nieuwe functies een plek krijgen. In oost-westelijke richting lopen de belangrijkste langzaam-verkeersverbindingen, waarbij, naast de bestaande routes langs Lombok, Trekweg en het station een extra route langs 12 Hoven wordt gecreëerd richting de ijsbaan, zodat een directe zichtrelatie met het buitengebied kan worden gerealiseerd. Hiervoor wordt in de visie de nu groene en dichte dorpsrand in noord-zuidelijke richting meer opengemaakt, opdat de voormalige AZC terrein onderdeel wordt van het uitloopgebied / groene scheg. Met betrekking tot het 12 Hoven-terrein wordt ingezet op het behoud van de parkachtige sfeer en meer open relatie met de omgeving.

visiekaart uit Gebiedsvisie Winsum-oost. Nummer 2 in de kaart is het plangebied van Twaalf Hoven / de Brede School. Nummer 1 = de nieuwe woonwijk in ontwikkeling, 3 = voormalig AZC (Munsterveld) en 4 = de ijsbaan.

In grote lijnen sluit de gebiedsvisie aan op het BKP 12 Hoven(2004) waarbij het accent ligt op:

- Het creëren van een groen/blauwe woonbuurt, waarbij verschillende blauw/groene woonmilieus binnen een openbare parkachtige opzet worden georganiseerd;
- De hoofdtoegangen aansluiten op hoofdontsluitingswegen: de Meeden en de Oude Munsterweg;
- Langzaam verkeersverbindingen zijn gekoppeld aan het groen/blauwe raamwerk en versterken de relatie met het landschap;

Structuurschets uit het BKP 12 Hoven uit 2004, waarbij het AZC nog aanwezig was.

Conclusie

Uit de analyse blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied ligt in de centrale ligging ten opzichte van de woonwijken van Winsum en de goede ontsluiting via de Meeden. Daarnaast lopen er in de omgeving van het plangebied belangrijke historische verbindingen richting het buitengebied. Deze oost-westelijke wegenstructuur (Lombok en Trekweg naar Onderdendam) hebben beide geen eenduidig profiel of groenstructuur, waardoor ze een matige beeldkwaliteit hebben, slecht herkenbaar zijn en daarmee het achterliggende landschap niet optimaal ontsluiten.

Verbeterpunten / kansen Brede School aan de Meeden

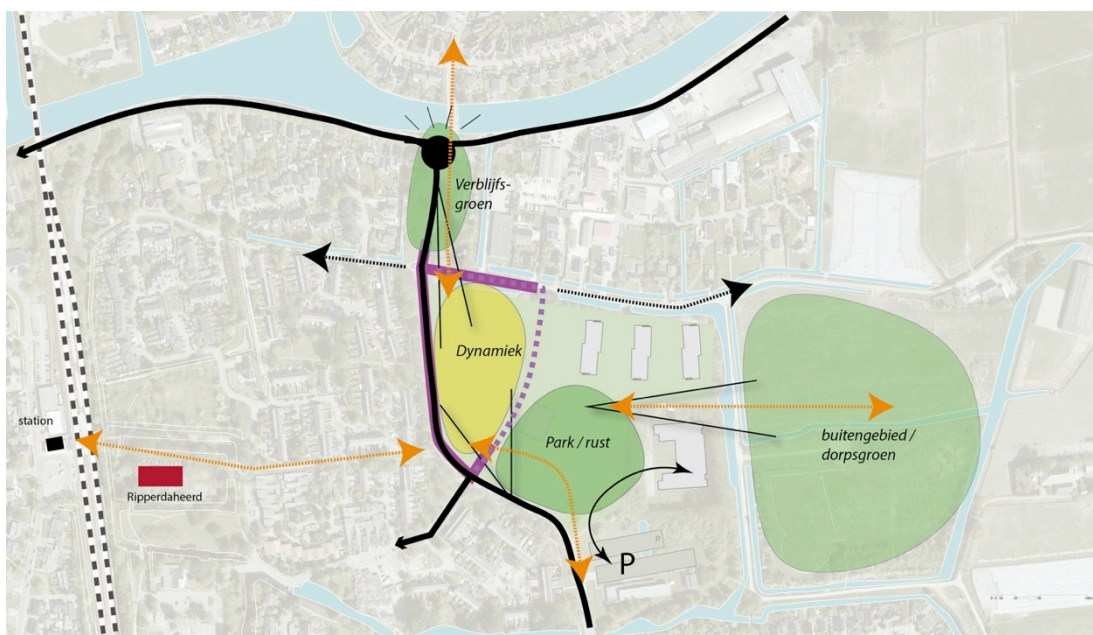
Naar aanleiding van de analyse en onderliggende stukken blijken er kansen liggen om met de komst van de Brede School de infrastructuur en groenstructuur in het gebied te versterken door:

- Kindvriendelijke en herkenbare route van en naar de school (fiets+voet), maar ook als signaalwerking voor auto's
- Kiss&ride-zone los van de Meeden
- Zicht op schoollocatie vanaf de Meeden (vergroten herkenbaarheid school)
- Zichtlijnen tussen Meeden richting het buitengebied (school als intermediair)
- Extra recreatieve verbindingen tussen school en buitengebied in een parkachtige setting

Verbeterpunten / kansen in omgeving

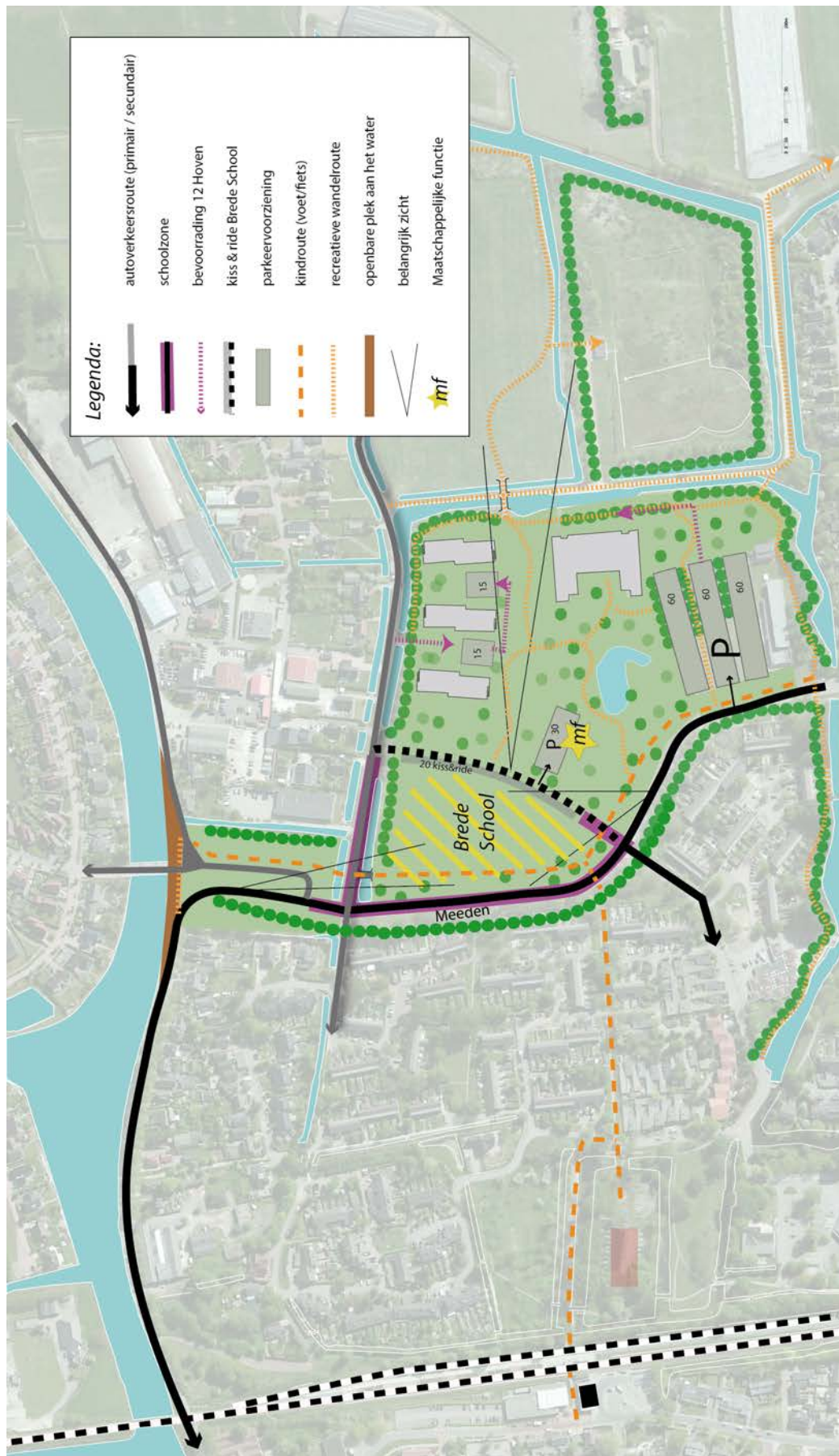
Met de komst van een nieuwe Brede school op de 12 Hoven-locatie ontstaan ook kansen om omliggende aansluitingen te verbeteren:

- Historische route langs Trekweg herkenbaarder maken en eenduidiger vormgeven
- Meer verblijfskwaliteit ontwikkelen langs de Meeden en aan de kade van het Winsumerdiep
- Parkeren zorgfunctie 12 Hoven aan de Meeden (met veilige looproute door het park)
- Functionele samenwerking (dubbelgebruik ruimten) tussen 12 Hoven en Brede School

Kansenkaart

Structuurschets

Referentiebeelden

parkachtige setting langs de Meeden

Herkenbare elementen langs schoolzone

vrij-liggend pad in het park als
alternatief voor de Meeden

kiss&ride in voor de school

openbare plek aan het water ter hoogte van
brug naar De Ploeg / versterking route Trekweg